

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาระดับและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคเบาหวาน ของ อสม. จังหวัดยโสธร ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ผล โดยนำเสนอตามลำดับดังนี้

1. คุณลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง
2. แรงจูงใจในการดำเนินงานของ อสม.
3. แรงสนับสนุนทางสังคมในการดำเนินงานของ อสม.
4. การดำเนินงานเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคเบาหวานของ อสม.
5. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคเบาหวานของ

อสม.

1. คุณลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ของ อสม. จังหวัดยโสธร จำนวนรวม 891 คน แสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.1 ดังนี้

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดยโสธร

จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล (n = 891)

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	208	23.3
หญิง	683	76.7
อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	10	1.1
30 – 39 ปี	139	15.6

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
40 – 49 ปี	389	43.7
50 – 59 ปี	253	28.4
60 ปี ขึ้นไป	100	11.2
$\bar{X} = 47.87$ S.D = 8.88 Min = 21 Max = 75		
สถานภาพทางสมรส		
โสด	52	5.8
คู่	766	86.0
หม้าย / หย่า / แยก	73	8.2
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้เรียน	3	0.3
ประถมศึกษา	415	46.6
มัธยมศึกษาตอนต้น	173	19.4
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	264	29.6
อนุปริญญา หรือ ปวส.	23	2.6
ปริญญาตรี หรือ สูงกว่า	13	1.5
อาชีพหลัก		
เกษตรกร	693	77.8
รับจ้างทั่วไป	64	7.2
ค้าขาย ธุรกิจส่วนตัว	63	7.1
แม่บ้าน	59	6.6
ว่างงาน	8	0.9
เกษียณอายุราชการ	3	0.3
พนักงานบริษัทเอกชน	1	0.1
รายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน		
น้อยกว่า 5,000 บาท	549	61.6
5,000- 7,499 บาท	135	15.1
7,500- 9,999 บาท	63	7.1

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
10,000- 12,499 บาท	58	6.5
12,500- 14,999 บาท	22	2.5
มากกว่า 15,000 บาท	64	7.2
ความเพียงพอของรายได้		
ไม่พอเพียงและมีหนี้สิน	465	52.2
ไม่เพียงพอ แต่ไม่มีหนี้สิน	82	9.2
เพียงพอ แต่ไม่เหลือเก็บ	274	30.8
เพียงพอ และเหลือเก็บ	70	7.8
ระยะเวลาการเป็น อสม.		
1 – 5 ปี	266	29.9
6 - 10 ปี	132	14.8
11 – 15 ปี	257	28.9
16 – 20 ปี	51	5.7
21 – 25 ปี	118	13.2
26 ปีขึ้นไป	67	7.5
$\bar{X} = 11.70$ S.D = 8.63 Min = 1 Max = 37		
การอบรมพัฒนาศักยภาพในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา		
เคย	791	88.9
ไม่เคย	99	11.1
การศึกษาดูงานในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา		
เคย	690	77.4
ไม่เคย	201	22.6

จากตารางที่ 4.1 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง อสม. ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 76.7 มีอายุระหว่าง 40-49 ปี ร้อยละ 43.7 รองลงมาคือ อายุระหว่าง 50-59 ปี ร้อยละ 28.4 อายุเฉลี่ย 47.87 ปี (S.D.=8.88) อายุต่ำสุด 21 ปี และสูงสุด 75 ปี มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 86.0 รองลงมาคือ สถานภาพหม้าย หย่า แยก ร้อยละ 8.2 จบการศึกษาสูงสุดระดับประถมศึกษา ร้อยละ 46.6 รองลงมาคือ มัธยมศึกษา

ตอนปลาย ร้อยละ 29.6 ประกอบอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 77.8 รองลงมาคือ อาชีพรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 7.2 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน น้อยกว่า 5,000 บาท ร้อยละ 61.6 รองลงมาคือ 5,000- 7,499 บาท ร้อยละ 15.2 ทั้งนี้ เป็นผู้ที่รายได้ไม่เพียงพอและมีหนี้สิน ร้อยละ 52.2 รองลงมาคือ มีรายได้เพียงพอแต่ไม่เหลือเก็บ ร้อยละ 30.8 ด้านการปฏิบัติงานในตำแหน่งอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน มาแล้ว 1-5 ปี ร้อยละ 29.9 รองลงมาคือ เป็นมาแล้ว 11-51 ปี ร้อยละ 28.9 โดยเฉลี่ยระยะเวลาเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เท่ากับ 11.70 ปี (S.D.=8.63) โดยส่วนใหญ่ได้รับการพัฒนาศักยภาพในการทำงานเฝ้าระวัง ป้องกัน และดูแลผู้ป่วยโรคเบาหวานมาแล้ว ในระยะ 3 ปีที่ผ่านมาถือว่า ร้อยละ 88.9 เคยผ่านการอบรม และร้อยละ 77.4 เคยศึกษาดูงานเกี่ยวกับการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคเบาหวานมาแล้ว

2. แรงจูงใจในการดำเนินงานของ อสม.

แรงจูงใจในการดำเนินงานเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคเบาหวาน ของ อสม. จังหวัดยโสธร ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ความสำเร็จของงาน ลักษณะของงาน การยอมรับนับถือ ความรับผิดชอบ และความก้าวหน้า ผลการวิเคราะห์ มีดังนี้

ตารางที่ 4.2 จำนวน ร้อยละ ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดยโสธร

จำแนกตามระดับแรงจูงใจในการดำเนินงาน ภาพรวมและรายด้าน (n = 891)

ด้าน	ระดับแรงจูงใจ			$\bar{X}$	S.D	ระดับ
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
	n (%)	n (%)	n (%)			
ความสำเร็จของงาน	735 (82.5)	152 (17.1)	4 (0.4)	4.29	0.659	มาก
ลักษณะของงาน	786 (88.2)	104 (11.7)	1 (0.1)	4.37	0.566	มาก
การยอมรับนับถือ	792 (88.9)	97 (10.9)	2 (0.2)	4.40	0.577	มาก
ความรับผิดชอบ	845 (94.8)	46 (5.2)	0 (0.0)	4.66	0.502	มาก
ความก้าวหน้า	627 (70.4)	232 (26.0)	32 (3.6)	4.02	0.788	มาก
ภาพรวม	810 (90.9)	81 (9.1)	0 (0.0)	4.35	0.844	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ภาพรวมแรงงใจ ในการดำเนินงานเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคเบาหวานของ อสม. ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 90.9 รองลงมาคือ ระดับปานกลาง ร้อยละ 9.1 โดยไม่มี อสม. ที่มีแรงงใจในระดับน้อย ภาพรวมค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35 (S.D.=0.84) ซึ่งอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยด้านความรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.66 (S.D.=0.84) รองลงมาคือ ด้านการยอมรับนับถือ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 (S.D.=0.58) และด้านลักษณะของงานค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 (S.D.=0.57) ตามลำดับ

3. แรงสนับสนุนทางสังคมในการดำเนินงานของ อสม.

แรงสนับสนุนทางสังคมในการดำเนินงานเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคเบาหวานของ อสม. ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านอารมณ์ความรู้สึก ด้านสิ่งของการให้บริการ ด้านการให้ข้อมูลข่าวสาร และด้านการสะท้อน สนับสนุนให้ประเมินตนเอง ผลการวิเคราะห์ มีดังนี้

ตารางที่ 4.3 จำนวน ร้อยละ ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดโสธร
จำแนกตามระดับแรงสนับสนุนทางสังคมในการดำเนินงาน ภาพรวมและรายด้าน
(n = 891)

ด้าน	ระดับแรงสนับสนุนทางสังคม			$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
	n (%)	n (%)	n (%)			
ด้านอารมณ์ความรู้สึก	587 (65.9)	303 (34.0)	1 (0.1)	3.94	0.59	มาก
ด้านสิ่งของการให้บริการ	581 (65.2)	297 (33.3)	13 (1.5)	3.96	0.69	มาก
ด้านการให้ข้อมูลข่าวสาร	714 (80.1)	177 (19.9)	0 (0.0)	4.18	0.57	มาก
ด้านการสะท้อน สนับสนุนให้ประเมินตนเอง	639 (71.7)	245 (27.5)	7 (0.8)	4.02	0.62	มาก
ภาพรวม	689 (77.3)	202 (22.7)	0 (0.0)	4.05	0.51	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า อสม. ได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมในการดำเนินงานเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคเบาหวาน ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05 (S.D.= 0.51) โดยด้านการให้ข้อมูล ข่าวสาร มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.18 (S.D.= 0.51) รองลงมาคือ ด้านการสะท้อน สนับสนุนให้ประเมิน ตนเอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 (S.D.= 0.62)

4. การดำเนินงานเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคเบาหวาน

การดำเนินงานเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคเบาหวานของ อสม. จังหวัดยโสธร ภาพรวม และรายด้าน จัดเป็น 3 ระดับ คือ มาก ปานกลาง และน้อย ผลการวิเคราะห์ มีดังนี้

4.1 ระดับการดำเนินงานเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคเบาหวานภาพรวม

ภาพรวมการดำเนินงานเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคเบาหวาน ของ อสม. จังหวัดยโสธร จากจำนวนข้อคำถาม 20 ข้อ ผลการวิเคราะห์ มีดังนี้

ตารางที่ 4.4 จำนวน ร้อยละ ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดยโสธร

จำแนกตามระดับการดำเนินงานเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคเบาหวาน ภาพรวม
(n = 891)

ระดับการดำเนินงาน	จำนวน	ร้อยละ
มาก	712	79.9
ปานกลาง	179	20.1
$\bar{X} = 4.15$ S.D = 0.55 Min = 2.35 Max = 5.00		

จากตารางที่ 4.4 พบว่า การดำเนินงานเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคเบาหวาน อสม. จังหวัดยโสธร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 79.9 อีกร้อยละ 20.1 มีการดำเนินงานอยู่ในระดับ ปานกลาง โดยไม่มี อสม. ที่มีการดำเนินงานเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคเบาหวาน อยู่ในระดับ น้อย ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.15 (S.D.= 0.55)

4.2 ระดับการดำเนินงานเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคเบาหวานรายด้าน

เมื่อวิเคราะห์การดำเนินงานเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคเบาหวานรายด้าน ตามบทบาทของ อสม. จำแนกเป็น 8 ด้าน ประกอบด้วย 1) การสำรวจและจัดทำข้อมูล 2) การ

ประชาสัมพันธ์และประสานเตรียมชุมชน 3) การคัดกรองประเมินพฤติกรรมสุขภาพ 4) การวิเคราะห์ข้อมูล จำแนกกลุ่มเป้าหมาย 5) ประสานภาคร่วมวางแผนดำเนินการ 6) จัดกิจกรรมตามแผนงาน สนับสนุนการจัดตั้งกลุ่ม และผลักดันบทบาทกลุ่ม 7) การให้คำปรึกษาและดูแลผู้ป่วยโรคเบาหวาน และ 8) ติดตามประเมินผล สรุปผลสะท้อนแก่ชุมชน ผลการวิเคราะห์เป็นดังนี้

ตารางที่ 4.5 จำนวน ร้อยละ ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดยโสธร
จำแนกตามระดับการดำเนินงานเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคเบาหวาน รายด้าน
(n = 891)

การดำเนินงาน	ระดับ			$\bar{X}$ (S.D.)	ระดับ
	มาก n (%)	ปานกลาง n (%)	น้อย n (%)		
1. การสำรวจและจัดทำข้อมูล	650 (73.0)	236 (26.4)	5 (0.6)	4.19(0.64)	มาก
2. การประชาสัมพันธ์และประสาน เตรียมชุมชน	695 (78.0)	191 (21.4)	5 (0.6)	4.24(0.65)	มาก
3. การคัดกรองประเมินพฤติกรรม สุขภาพ	721 (80.9)	166 (18.7)	4 (0.4)	4.34(0.65)	มาก
4. การวิเคราะห์ข้อมูล จำแนกกลุ่มเป้าหมาย	714 (80.1)	172 (19.3)	5 (0.6)	4.23(0.66)	มาก
5. ประสานภาคร่วมวางแผน ดำเนินการ	586 (65.8)	296 (33.2)	9 (1.0)	3.97(0.70)	มาก
6. จัดกิจกรรมตามแผนงาน สนับสนุนการจัดตั้งกลุ่ม และผลักดันบทบาทกลุ่ม	522 (58.6)	337 (37.8)	32 (3.6)	3.93(0.74)	มาก
7. การให้คำปรึกษาและดูแลผู้ป่วย โรคเบาหวาน	739 (82.9)	145 (16.3)	7 (0.8)	4.23(0.75)	มาก
8. ติดตามประเมินผล สรุปผลสะท้อน แก่ชุมชน	614 (68.8)	263 (29.5)	14 (1.6)	4.09(0.69)	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ระดับการดำเนินงานทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยการดำเนินงานสูงสุดคือ การคัดกรองประเมินพฤติกรรมสุขภาพ ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.34 (S.D.= 0.65) รองลงมาคือ ด้านการประชาสัมพันธ์และประสานเตรียมชุมชน ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.24 (S.D.= 0.65) ขณะที่ด้านการจัดกิจกรรมตามแผนงาน การสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่ม และผลักดันบทบาทกลุ่ม มีค่าเฉลี่ยการดำเนินงานต่ำสุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93 (S.D.= 0.74)

5. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคเบาหวานของ อสม.

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคล แรงจูงใจ และแรงสนับสนุนทางสังคมกับการดำเนินงานเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคเบาหวาน ของ อสม. จังหวัดยโสธร ดำเนินการวิเคราะห์สองขั้นตอนคือ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เบื้องต้นระหว่างตัวแปรต้น และตัวแปรตาม และการวิเคราะห์ แบบตัวแปรเชิงซ้อน (Multi-variate analysis) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

5.1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เบื้องต้นระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม (Bivariate analysis)

การวิเคราะห์ตัวแปรเบื้องต้น ดำเนินการวิเคราะห์แยกเป็น 2 ส่วน คือ การวิเคราะห์ตัวแปรเชิงคุณภาพ และการวิเคราะห์ตัวแปรเชิงปริมาณ โดยนำเสนอตามลำดับดังต่อไปนี้

5.1.1 การวิเคราะห์ตัวแปรเชิงคุณภาพ เป็นการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลที่เป็นตัวแปรเชิงคุณภาพกับการดำเนินงานเฝ้าระวังและป้องกันโรคเบาหวานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ด้วยสถิติไค-สแควร์ (Chi-square test) ผลการวิเคราะห์ มีดังนี้

ตารางที่ 4.6 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการดำเนินงานเฝ้าระวังและป้องกันโรคเบาหวาน ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

ปัจจัย	ระดับการดำเนินงาน			χ^2	df	p-value
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
	n (%)	n (%)	n (%)			
เพศ				8.553	1	.003
หญิง	566 (82.0)	124 (18.0)	0 (0.0)			
ชาย	146 (72.6)	55 (27.4)	0 (0.0)			

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ปัจจัย	ระดับการดำเนินงาน			χ^2	df	p-value
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
	n (%)	n (%)	n (%)			
สถานภาพสมรส				.483	1	.487
แบบคู่	615 (80.3)	151 (19.7)	0 (0.0)			
แบบเดี่ยว	97 (77.6)	28 (22.4)	0 (0.0)			
ระดับการศึกษา				.002	1	.962
สูงกว่าภาคบังคับ	240 (80.0)	60 (20.0)	0 (0.0)			
ไม่เกินภาคบังคับ	472 (79.9)	119 (20.1)	0 (0.0)			
อาชีพหลัก				.286	1	.593
อาชีพที่มีรายได้	104 (78.2)	29 (21.8)	0 (0.0)			
อาชีพที่ไม่มีรายได้	608 (80.2)	150 (19.8)	0 (0.0)			
ความเพียงพอของรายได้				2.447	1	.118
เพียงพอ	284 (82.6)	60 (17.4)	0 (0.0)			
ไม่พอเพียง	428 (78.2)	119 (21.8)	0 (0.0)			
การอบรมพัฒนาศักยภาพ				18.373	1	<.001
เคย	649 (81.9)	143 (18.1)	0 (0.0)			
ไม่เคย	63 (63.6)	36 (36.4)	0 (0.0)			
การศึกษาดูงาน				8.553	1	0.003
เคย	566 (82.0)	124 (18.0)	0 (0.0)			
ไม่เคย	146 (72.6)	55 (27.4)	0 (0.0)			

จากตารางที่ 4.6 เมื่อจัดกลุ่มระดับการดำเนินงานเป็น 3 กลุ่ม พบว่า ไม่มี อสม. ที่มีระดับการดำเนินงานน้อย และจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคล กับการดำเนินงาน พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานเฝ้าระวังและป้องกันโรคเบาหวาน ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ เพศ (p-value=.003) การอบรมพัฒนาศักยภาพ (p-value<.001) และการศึกษาดูงาน (p-value=.003) ตามลำดับ โดย อสม. ที่มีระดับการดำเนินงานระดับมากถึงมากที่สุด เป็นเพศหญิงในสัดส่วนที่สูงกว่าเพศชาย และเป็น อสม.

ที่เคยอบรมเกี่ยวกับการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคเบาหวานมาแล้วในระยะ 3 ปี ในสัดส่วนที่สูงกว่า อสม. ที่ไม่เคยอบรมในเรื่องดังกล่าว รวมทั้ง เป็น อสม. ที่เคยดูงานเกี่ยวกับการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคเบาหวานมาแล้วในระยะ 3 ปี ในสัดส่วนที่สูงกว่า อสม. ที่ไม่เคยศึกษาดูงานในเรื่องดังกล่าว ส่วนสถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพหลัก และความเพียงพอของรายได้ไม่พบความสัมพันธ์

5.1.2 วิเคราะห์ตัวแปรเชิงปริมาณ เป็นการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลที่เป็นตัวแปรเชิงปริมาณ แรงจูงใจ และแรงสนับสนุนทางสังคม กับการดำเนินงานเฝ้าระวัง และป้องกันโรคเบาหวานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ทดสอบด้วยสถิติสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson correlation's coefficient) ผลการวิเคราะห์ มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4.7 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล แรงจูงใจ แรงสนับสนุนทางสังคมกับการดำเนินงานเฝ้าระวังและป้องกันโรคเบาหวาน ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

ปัจจัย	r	p-value
อายุ	.000	.995
ระยะเวลาการเป็น อสม.	.088	.009
แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน	.576	<.001
แรงสนับสนุนทางสังคม	.799	<.001

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล แรงจูงใจ แรงสนับสนุนทางสังคมที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานเฝ้าระวังและป้องกันโรคเบาหวาน ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ระยะเวลาการเป็น อสม. ($p\text{-value}=.009$) แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และแรงสนับสนุนทางสังคม ที่ระดับ $p\text{-value}<.001$

5.2 การวิเคราะห์ แบบตัวแปรเชิงซ้อน (Multi-variate analysis)

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานเฝ้าระวังและป้องกันโรคเบาหวานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน โดยการวิเคราะห์แบบตัวแปรเชิงซ้อน (Multi-variate analysis) สำหรับตัวแปรที่มีความสัมพันธ์เบื้องต้นกับตัวแปรตาม โดยวิธี Stepwise ซึ่งผ่านการทดสอบสหสัมพันธ์ระหว่างกันเองของตัวแปรต้น ซึ่งพบว่าค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคู่ตัวแปรอิสระเองไม่มีคู่ใดที่เกิน 0.8 ดังนั้นจึงนำเข้าสู่การวิเคราะห์ทั้งหมด 6 ตัวแปร และก่อนการวิเคราะห์ดำเนินการทดสอบ

การกระจายของตัวแปรตาม ด้วย Kolmogorov-Smirnov Test กรณีที่ข้อมูลมากกว่า 50 ตัวอย่าง พบว่ามีการกระจายแบบปกติ $p\text{-value} < .001$ ผลการวิเคราะห์มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4.8 ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานเฝ้าระวังและป้องกันโรคเบาหวาน ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

ปัจจัย	B	SE _B	β	t	p-value
เพศ (หญิง/ชาย)	1.175	.596	.045	1.971	.049
การอบรมพัฒนาศักยภาพ (เคย/ไม่เคย)	1.773	.808	.051	2.193	.029
แรงจูงใจ	.290	.032	.257	9.188	<.001
แรงสนับสนุนทางสังคม	.549	.029	.538	19.125	<.001

ค่าคงที่ 11.075 ; SEconst= ± 2.409
 $R = .733$; $\text{adj}R^2 = .535$; $F = 257.323$; $p\text{-value} < .001$

จากตารางที่ 4.8 พบว่า มี 4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานเฝ้าระวังและป้องกันโรคเบาหวาน ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ได้แก่ เพศ การอบรมพัฒนาศักยภาพ แรงจูงใจ และแรงสนับสนุนทางสังคม ที่ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเป็น .733 และสามารถร่วมกันพยากรณ์การดำเนินงานเฝ้าระวังและป้องกันโรคเบาหวาน ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ได้ร้อยละ 53.5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p\text{-value} < .001$ โดยมีความคลาดเคลื่อนในการพยากรณ์ เท่ากับ 2.409 ส่วนปัจจัยด้านระยะเวลาการเป็น อสม. และการศึกษาดูงาน ไม่สามารถพยากรณ์การดำเนินงานเฝ้าระวังและป้องกันโรคเบาหวาน ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ได้

สมการพยากรณ์การดำเนินงานเฝ้าระวังและป้องกันโรคเบาหวาน ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เมื่อนำปัจจัยทุกด้านเข้าสมการในรูปคะแนนดิบ เป็นดังนี้

$$\text{VHV performance} = 11.075 + 1.175 \text{ Gen} + 1.773 \text{ Training} + .290 \text{ Motivate} + .549 \text{ Social support}$$

โดยอธิบายได้ว่า เมื่อ อสม. เป็นเพศหญิง จะทำให้ค่าคะแนนการดำเนินงานเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรคเบาหวาน เพิ่มขึ้น 1.175 คะแนน ส่วนเมื่อ อสม. ได้รับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพเพิ่มขึ้นในรอบ 3 ปี จะทำให้ค่าคะแนนการดำเนินงานเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรคเบาหวาน เพิ่มขึ้น 1.773 คะแนน และเมื่อ อสม. ได้รับแรงจูงใจในการทำงานเพิ่มขึ้น ทุก 1 คะแนน

จะทำให้ค่าคะแนนการดำเนินงานเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรคเบาหวาน เพิ่มขึ้น .290 คะแนน รวมทั้ง เมื่อ อสม. ได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมในการดำเนินงานเพิ่มขึ้นทุก 1 คะแนน จะทำให้ค่าคะแนนการดำเนินงานเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรคเบาหวาน เพิ่มขึ้น .549 คะแนน (โดยมีเงื่อนไขว่าตัวแปรอื่นคงที่ ไม่มีการเปลี่ยนแปลง) หากพิจารณาจากการปรับคะแนนของตัวแปรต้นและตัวแปรตามให้เป็นคะแนนมาตรฐานจะสามารถพิจารณาอิทธิพลของตัวแปรต้นว่าปัจจัยใดมีอิทธิพลมากกว่ากัน โดยพิจารณาจากค่า β พบว่าแรงสนับสนุนทางสังคมมีอิทธิพลมากที่สุด รองลงมาคือ แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน การได้รับการอบรมพัฒนาศักยภาพ และเพศ ตามลำดับ

